

معرفی ارقام خود گشن بادام در ایران و خصوصیات پومولوژیکی و فنولوژیکی آن ها

علی ایمانی، موسی رسولی، علیرضا رحیمی

استادیار و عضو هیئت علمی بخش تحقیقات باغبانی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر کرج، دانشجوی دکتری علوم باغبانی پدیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران، کارشناس گروه علوم باغبانی دانشگاه تهران

خودسازگاری (self – compatibility) به عنوان یک صفت مهم در ارقام بادام به ویژه وقتی که شرایط اقلیمی در طی گلدهی (دمای پایین) برای فعالیت حشرات گرده افشان مناسب نباشد، به شمار می رود. از مزایای دیگر خود سازگاری می توان به احداث باغ های یک رقمی (Monovarietal orchards) اشاره نمود که در آن به راحتی برداشت در یک زمان صورت می گیرد و همچنین سایر عملیات باغبانی در این نوع باغات که از یک رقم احداث شده است به سهولت انجام می گیرد. برنامه اصلاح و جایگزین ارقام

خودگشن در دنیا از سال ۱۹۷۴ با بررسی نیازهای گرده افشانی شروع شد و بدنبال آن بین سال های ۱۹۷۴ تا ۲۰۰۰، ۳۰ رقم بادام تلخ و شیرین خود سازگار تنها از ژرم پلاسم بومی آپولیای ایتالیا گزینش و معرفی شده اند. بیشتر این ارقام خود سازگار دارای خصوصیات باغبانی ضعیف بوده و فقط تعداد کمی از آن ها از بازار پسندی مطلوب برخوردار بوده اند. از طرف دیگر وارد کردن ارقام خارجی و انجام مطالعات سازگاری آب و هوایی و یا استفاده از آن ها به عنوان ژنیتور، یکی از روش های معمول در برنامه های اصلاحی بادام می باشد. به این خاطر ۶ رقم خود گشن بادام از کشور ایتالیا در سال ۱۳۷۷ وارد کشور شد. مطالعات آن ها از سال ۱۳۷۹ از نظر مورفولوژیکی، فیزیولوژیکی جهت سازگاری در ایستگاه تحقیقات باغبانی کمال شهر کرج انجام گردید. نتایج حاصل نشان داد که از بین ۶ رقم خود گش دو رقم *Tuono* و *Suoemova* نسبت به ارقام خود گشن *Falsa Bares* و *Fragilo, PlioCeo, Genco* برتری داشته و از نظر گلدهی تقریباً هم زمان با ارقام دیرگل مثل فرانیس و نوع باردهی تیپ اسپور با درصد مغز ۲۲-۳۸٪ بودند. بنابراین این دو رقم به عنوان ارقام زراعی خودگشن، پر بار و دیر گل جهت مبارزه سرمای بهار در شرایط کرج و اقلیم های مشابه مناسب می باشند.